

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка



СИЛАБУС

Нормативного освітнього компонента Вступ до спеціальності

Код дисципліни	ОК 11.1
Освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Галузь знань	01 Освіта /Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта, Початкова освіта та психологія, Початкова освіта та інформатика
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин, 44 аудиторних)
Види аудиторних занять	Лекційні, практичні, лабораторні заняття
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана
Форми контролю	залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, учене звання, посада)	Решетняк Віктор Федорович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
E-mail:	reshetnyak@gnpu.edu.ua.
Профіль викладача	https://nnipp.gnpu.edu.ua/kafedry/kafedra-teorii-i-metodyky-pochatkovoi-osvity/reshetnyak-viktor-fedorovich.html
Консультації	Щопонеділка 14.00-15.00 год, кафедра теорії і методики початкової освіти, І.К.: 798 9546 6879 Код доступу: 6ii6Q1 https://us04web.zoom.us/j/798954...

Пояснювальна записка

Освітній компонент «Вступ до спеціальності» починає цикл психолого-педагогічних дисциплін і пов'язаний з основними теоретичними курсами педагогіки і психології та педагогічною практикою. Він покликаний закласти основи розуміння майбутнім вчителем початкових класів сутності освітнього процесу підготувати до ефективного опрацювання його базових компонентів.

Зміст курсу розкриває соціальну значущість педагогічної професії, функції вчителя і вимоги до нього; характеризує зміст професійної діяльності учителя (з урахуванням його спеціальності), систему підготовки до неї, коло теоретичних знань і професійно-педагогічних умінь, передбачених кваліфікаційною характеристикою учителя, і шляхи оволодіння ними в процесі навчання та самоосвіти; пояснює принципи організації і структуру системи освіти в Україні.

Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів зі особливостями вищої освіти, педагогічної професії, потягу до самоосвіти і самовиховання протягом життя, основними компетентностями педагога; розкриття основних понять педагогіки і дидактики; формування у здобувачів вищої освіти навички використання навчального матеріалу в конкретних умовах педагогічної ситуації.

З позицій загальної теорії систем освітній компонент включає такі структурні елементи: предмет, цілі, завдання, суб'єкти педагогічного процесу (вихователі, вчителі, учні), зміст (навчально-пізнавальна інформація), засоби педагогічної комунікації (форми, методи, прийоми). Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» орієнтує студентів у педагогічному просторі та забезпечує базу для подальшого поглиблення знань та вмінь під час вивчення базових розділів педагогіки.

Розроблений курс вивчається в першому семестрі і повинен закласти основу розуміння майбутнім педагогом сутності особистості та значення причинно наслідкових зв'язків у процесі її формування, місця і ролі вчителя початкових класів в навчальному процесі та сприяти підготовці першокурсників до педагогічної практики.

Завдання курсу:

- озброєння студентів початковими знаннями про сутність та специфіку професійної діяльності учителя;
- створення у студентів установки на оволодіння глибокими теоретичними знаннями і професійно-педагогічними вміннями і навичками;
- формування інтересу до педагогічної професії;
- ознайомлення студентів зі специфікою навчання в педагогічному університеті;
- формування у студентів переконання в тому, що успішно оволодіти професією вчителя можливо лише за умови постійного і систематичного самовиховання і самоосвіти;
- виховання у студентів потреби в професійному зростанні.

Вивчення цієї дисципліни повинно збуджувати інтерес студентів до педагогічної теорії, та передового педагогічного досвіду.

Преріквізити: ОК вивчається в 1 семестрі, одночасно з ОК 1 Історія та культура України.

Постреквізити: ОК 11.2 Теорія і практика навчання і виховання з основами школознавства, ОК 11.3 Методика виховної роботи, ОК 29 Педагогічна практика (безвідривна).

У результаті вивчення курсу студент має набути загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК 9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Бакалаври спеціальності 013 «Початкова освіта» повинні мати сформовані **спеціальні компетентності**:

СК 3. *Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.*

СК 4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК 10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК 11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК 12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Формування компетентностей в межах дисципліни співвіднесено з трудовими функціями професійних стандартів підготовки вчителя, а саме:

ЗК.01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність);

ЗК.02. Здатність до особистісної взаємодії, робота в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Трудова функція Б Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

(Б1 Психологічна компетентність; Б2 Емоційно-етична компетентність;

Б3 Компетентність педагогічного партнерства);

Трудова функція В Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища

(В1 Інклюзивна компетентність (*частково*); В2 Здоров'язбережувальна компетентність;

В3 Проектувальна компетентність);

Трудова функція Г Управління освітнім процесом

(Г1 Прогностична компетентність; Г2 Організаційна компетентність; Г3 Оцінювально-аналітична компетентність);

Трудова функція Д Безперервний професійний розвиток

(Д1 Інноваційна компетентність (*частково*); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (*частково*) Д3 Рефлексивна компетентність).

На завершення курсу студенти мають здобути такі **програмні результати навчання**:

ПР 02. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР 03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР 07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР 08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР 09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР 11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР 14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР 15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР 16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР 17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх в професійній діяльності.

Організація навчання

Види занять. Лекція передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності студенти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій. Запитання сприяють з'ясуванню рівня обізнаності здобувачів освіти із матеріалом курсу, визначають ступінь їх готовності до сприйняття і засвоєння наступного матеріалу.

Практичні заняття передбачає поглиблений, детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень курсу, формує вміння та навички практичного застосування теоретичних знань шляхом індивідуального виконання відповідно до переліку поставлених

завдань. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття передбачає проведення попереднього контролю засвоєних знань, умінь і навичок здобувачів освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування, перевірку контрольних завдань, оцінювання. Під час виставлення підсумкової оцінки зараховуються оцінки, отримані студентами за окремі практичні заняття.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність студента, спрямована на поглиблення знань, яку викладач планує разом зі студентом, але її виконання студент здійснює під безпосереднім керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою дисципліни та містить завдання різного типу: від підготовки повідомлень, складання опорних конспектів до творчих завдань – виступ-презентація тощо.

Політика курсу. З огляду на внесення Глухівської територіальної громади до переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій, проведення лекційних, практичних занять здійснюватиметься за допомогою сервісів Zoom (платформа для проведення відеоконференцій, онлайззань, онлайнконсультацій (<https://zoom.us/>), Google (meet.google.com) із відображенням покликань в ел. розкладі;

- в асинхронному режимі – у Google Classroom.

Для студентів, які не мають змоги систематично виходити на зв'язок, буде забезпечено освітню комунікацію через Viber, Telegram:

Решетняк Віктор Федорович, т. +380991980973.

Структура залікових кредитів дисципліни

«Вступ до спеціальності»

Назва теми	Кількість годин відведених на:			
	Аудиторні заняття		самостійна робота студентів (СРСР)	Індивідуальна робота (ІРС)
	лекції	Лабораторні/практичні		
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогічної професії				
Тема 1. Система освіти в Україні	4/2	4/2	5/10	
Тема 2. Зміст підготовки педагога. Основні форми організації освітнього процесу у ЗВО	2	2	5/10	
Тема 3. Самостійна і науково-дослідна робота студентів	2	2	5/10	
Тема 4. Педагогічна практика в системі фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів	2	2	5/10	
Змістовий модуль 2. Загальні основи початкової освіти				
Тема 5. Педагогічні і психологічні аспекти початкової освіти в умовах НУШ	2/2	2/2	6/10	
Тема 6. Нормативне забезпечення освітнього процесу Нової української школи	4/2	4	8/10	

Тема 7. Учитель Нової української школи та його професіограма	4	4	6/10	
Тема 8. Професійне самовиховання майбутнього вчителя початкових класів	2	2	6/10	
Разом	22/6	22/4	46/80	

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Загальний підсумковий бал із дисципліни визначається на основі додавання (знаходження суми) балів за всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, і виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальному навчальному плані студента за двома шкалами оцінювання: 100-бальною і ECTS.

Таблиця 1.

Відповідність шкал оцінювання та критеріїв визначення рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти

100-бальна шкала	Оцінка ECTS	Рівні навчальних досягнень студентів
90-100	A	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями
82-89	B	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження
74-81	C	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками
64-73	D	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками
60-63	E	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній
35-59	FX	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни
1-34	F	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних закладів освіти /За ред. Н.Яковець. -Ніжин: Вид-во НДПУ, 2003. - 89с.
2. Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у базовій школі: методичний посібник. [Електронне видання] / Топузов О. М., Алексєєва С. В., Малихін О. В., Арістова Н. О. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 113 с.
3. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна Княгницька, І. Б. Тимофєєва. Херсон : ОЛДІ-

ПЛЮС, 2020. 192 с.

4. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
5. Косташук О.І. Вступ до спеціальності «Початкова освіта»: навч.-метод посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2019. 90 с.
6. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної майстерності (Вступ до спеціальності); Навчальний посібник / Д. С. Мазоха. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с
7. Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі : метод. посіб. Київ : "Вид-во Людмила", 2023. 74 с.
8. Михалюк А.М. Педагогіка : інтерактивний контент. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавництво “Каравела”, 2023. 244 с.
9. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
10. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160с.
11. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208с.
12. Ортинський В. Л., Козловський Ю. М., Дольнікова Л. В. Педагогіка. Видавництво: Львівська політехніка. 2020. 372 с.
13. Пальчевський С.С. Педагогіка. Навч. посіб. 4 – те вид. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 496 с.
14. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - 2-е вид. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2003. - 136с.
15. Сікорський П.І. Нова педагогіка : підручник / П. І. Сікорський. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 540 с.
16. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев’юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев’юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. К. : Київ. унт. ім. Б. Грінченка, 2014. 278 с.

Додаткова:

1. Lysohor Liudmyla, Kovalchuk Volodymyr, Reshetniak Viktor, Zhyhaylo Oksana, Koltok Lesia, Lutsiv Svitlana Reality of Primary Education Development in the Conditions of the New School Revista romaneasca pentru educatie multidimensionala Том14 Выпуск1 pp.243-257 DOI10.18662/rrem/14.1Sup1/548 Дата индексации 2022-04-18 <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000773540300015>.

2. Reshetnyak Victor, Popadych Olena, Korchakova Nataliia, Shyshova Olha, Shulzhenko Dina, Sichka, Viktoriia Innovations in Primary Education: Neuropsychological Aspect. Brain-broad research

in artificial intelligence and neuroscience. Том13 Випуск1 Стор 173-187, 2022
DOI10.18662/brain/13.1/275 <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000788753200011>.

3. Решетняк В. Ф. Реалізація європейського досвіду в новій українській школі «Початкова освіта». *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Наукове видання. Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 3 (47), 2021. С.137-143.

4. Bilier, O (Bilier, Oksana) ; Reshetniak, V (Reshetniak, Viktor) ; Vasko, O (Vasko, Olha) ; Drokina, A (Drokina, Alina) ; Klanichka, Y (Klanichka, Yuriy) ; Barda, S (Barda, Svitlana) Innovative Learning Technologies for Future Elementary School Teachers in the Context of Neuropedagogy. *Brain-broad research in artificial intelligence and neuroscience*. 2023. 14 (4). P. 66-81. DOI10.18662/brain/14.4/492.

5. Решетняк В.Ф. Історичний характер виникнення ідеї ціннісного підходу у педагогіці. *Імідж сучасного педагога*. 2024. С. 34-44.

Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF>
2. Петренко І. В Динамічні особливості становлення регулятивної сфери школярів з різною навчальною успішністю. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/5334/>

Інформаційні ресурси

1. <http://nus.org.ua>
2. <https://mon.gov.ua>
3. www.education.gov.ua
5. <https://pedpresa.ua>
6. <http://www.lib.ua-ru.net>
7. <http://teacher.at.ua>
8. www.nbu.gov.ua
9. <http://ebk.net.ua>
10. <http://ua.textreferat.com>
11. <http://ostriv.in.ua>